

Český architekt v Americe (4)

Author: Vladimír Soudek | Published: 10.06.2011

Snad každý touží po tom, aby se skutečně postavil na vlastní nohy. Nebyl jsem výjimkou - vlastní firmu jsem měl od roku 1996 do roku 2000. I tato etapa mé profesní kariéry mi přinesla řadu cenných zkušeností a poznatků.

Domov důchodců za týden

V té době v USA vládla značná prosperita a některé firmy byly zavaleny zakázkami. Já jsem kromě zakázek přímo od klientů spolupracoval s několika místními architekty a měl jsem tak řadu šancí, jak je poznat skutečně zblízka. Potkal jsem se tak s řadou zajímavých lidí, zvláště ovšem vzpomínám na jednoho z nich, jenž měl ojedinělou osobnost. Jeho firma, kde zaměstnával tak šest až osm pracovníků, sídlila na architektově farmě, k velké garáži přistavěl několik místností a vybavil je pracovními kójemi s počítači. Nejvíce projektoval domovy důchodců, a to všech druhů, od pouhých ubytovacích kapacit pro seniory až po zařízení, která poskytovala celodenní zdravotní péči. Architekt si pro všechny tyto případy vypracoval základní koncept a ten s každou další zakázkou už jenom vylepšoval. Jednalo se tedy o upravené opakované projekty, ale zato realizované ve velkém stylu. Včetně toho, že architekt sám často fungoval jako generální dodavatel - v každé lokalitě zaměstnal stavbyvedoucího a dirigoval ho na dálku telefonem. Měl velmi dobrý odhad ceny projektu, stavby a času výstavby, takže už při sjednávání zakázky měl připravenou cenovou kalkulaci. Konkrétní úprava typového projektu nezřídka trvala necelý týden a na jehož konci už letěl do toho kterého státu s žádostí o stavební povolení. Ovšem nakonec byl v takové tísní, že si koupil letadlo, na plný úvazek zaměstnával pilota a většinu času pak trávil na palubě letounu. Každopádně to byl velmi svérázný člověk a spolupráce s ním mi vždy přinášela zajímavé a neobyčejné zkušenosti.

Za zmínku stojí ještě jedna věc - tehdy jsem já i moji kolegové zakázky často získávali „přes kostel“. U církevních svatostánků fungují různá školská zařízení, církve se obvykle starají o provoz různých zdravotnických a sociálních zařízení, například právě domovů pro seniory. Samozřejmě to přinášelo hodně práce pro architekty i stavaře, takže ve většině kostelů se na nástěnkách pravidelně objevovaly poptávky po jejich službách.

LEED a udržitelná výstavba

Po čtyřech letech práce ve vlastní firmě jsem zatoužil po kooperaci i konkurenci ve větším pracovním kolektivu. Získal jsem nové zaměstnání u jednoho většího ateliéru v Seattlu, který byl pozoruhodný už svým

sídlem, jímž byl bývalý kostel. Z profesního hlediska ale více než tato kuriozita pro mne bylo důležitější, že právě tady jsem se dostal poprvé do praktického styku s pojmy udržitelná výstavba, udržitelný projekt či ekologická certifikace.

Mou první prací na novém působišti byl projekt policejní stanice. Architektonická studie už byla odsouhlasena a mým úkolem bylo vypracovat prováděcí projekt - práce o to zajímavější, že si starosta města přál, aby stavba měla certifikát LEED. V té době to byla zcela nová věc; o udržitelné výstavbě se sice mluvilo už dlouho předtím, ale nikomu nebylo jasné, jak, respektive jakou metodou či nástrojem „udržitelnost“ posuzovat a měřit. LEED (Leadership in Energy and Environmental Design) byl odpovědí na tento problém.

Historie certifikace objektů systémem LEED začala v roce 1994, kdy byla vytvořena organizace USGBC (U.S. Green Building Council), která tento systém vytvořila. Od svého počátku je tento systém koncipován jako dobrovolný a je třeba říci, že v prvních letech hodně investorů o tuto certifikaci, která samozřejmě představuje náklady, nemělo zájem. Tím spíše, že obvykle byla pak dražší i samotná stavba, přičemž bariérou certifikace byl i odpor u části starší generace odborníků.

Certifikát jako investice

Postupem let se situace zásadně změnila a dnes certifikace LEED představuje velmi výhodnou investici (klienti v USA už jednoznačně dávají přednost certifikovaným budovám), která je ovšem v některých případech obligatorní, zákonem ustanovená - jde především o některé typy staveb financovaných z veřejných rozpočtů (školy, vládní budovy apod.). Velmi podstatné je, že systém certifikace se neustále zdokonaluje. Zatímco v počátečních dobách bylo možné pomocí systému LEED hodnotit jen novostavby, dnes už lze certifikovat i rekonstrukce, pro řadu typických staveb (školy, obchody, zdravotnická zařízení) už existují speciální certifikáty, resp. certifikační postupy. Fenomén udržitelného stavitelství a certifikace má na architekturu velké a možno říci zásadní dopady, větší, než by leckdo předpokládal.

LEED na Mt. Rainier

Jedna z velmi viditelných staveb státu Washington s certifikátem LEED je nová budova návštěvního centra lokality Paradise na hoře Mt. Rainier, která nahradila existující objekt postavený v 50. letech. Zúčastnil jsem se přednášky o návrhu stavby a způsobu docílení certifikačních kritérií. Původní budova měla futuristický tvar, něco jako UFO s téměř rovnou střechou. Na hoře Mt. Rainier ovšem napadne každý rok od 8 do 28 metrů sněhu. Aby se ušetřily peníze za extrémně robustní střešní konstrukci, architekti navrhli a instalovali na budovu zařízení pro rozmrazování sněhu (palivem byla nafta, a ta byla v té době velmi laciná). Přednášející architekt nás upozornil, že řešení tohoto problému bylo jednou z podmínek pro certifikaci - v nové budově bylo nutné toto zařízení odstranit. Na adresu návrhu původní budovy prohlásil, že architekt byl z Havaje a nevěřil si, že na hoře Mt. Rainier padá sníh.

Foto autor (1, 2):

1. Seattle Police Station
2. Návštěvní centrum Mt. Rainier
3. [Původní návštěvní centrum v zimě 2008](#)

10.06.2011 08:57, Vladimír Soudek